

**Tid** Torsdagen den 1 februari 2018 kl. 17.00 – 17.20  
**Plats** Bråvallasalen, Stadshuset  
**Justerat** Måndagen den 12 februari 2018

Stefan Hansson

Joakim Larsson

**Närvarande****Beslutande ledamöter:**

Stefan Hansson (S) ordföranden

Joakim Larsson (M) vice ordföranden

Margareta Stavling (S)

Anders Göransson (S)

Lennart Tonell (MP)

Rikard Warlenius (V)

Torbjörn Erbe (M)

Alexandra Grimfors (M)

§§ 3-30

Abit Dundar (L)

**Tjänstgörande ersättare:**

Lars Arell (S)

för Maria-Elsa Salvo (S)

Anna Bäcklund (MP)

för Veronica Eriksson (MP)

Jihad Adlouni (M) §§ 1-2

för Alexandra Grimfors (M)

Marianne Pettersson (M)

för Mattias Keresztesi (M)

Eva Ångström (M)

för Marie-Louise Gudmundsson (M)

**Ersättare:**

Anna Forssell (S)

Elsemarie Bjellqvist (S)

Staffan Schartner (MP)

Maria Ljuslin (V)

Jihad Adlouni (M)

§§ 3-30

Emilie Fors (L)

Susanne Wicklund (C)

Michaela Hollis (KD)

**Tjänstemän:**

Förvaltningschefen Håkan Falk, Jenni Almgren, Monica Almquist, Ann-Charlotte Bergqvist, Göran Carlberg, Gunnar Jensen, Fabian Kjessler, Sara Lundén och Lena Mittal samt borgarrådssekreterarna Oscar Lavelid och Daniel Carlsson Mård och personalföreträdaren Luis Lopez §§ 1-7.

**§ 1****Val av justerare och tid för justering****Beslut**

Exploateringsnämnden utser vice ordföranden Joakim Larsson (M) att tillsammans med ordföranden Stefan Hansson (S) justera dagens protokoll.

Justering sker måndagen den 12 februari 2018.

**§ 2****Frågor för beredning och eventuell information från kontoret**Information om båtbranden i Årstaviken

Förvaltningschef Håkan Falk informerar om båtbranden i Årstaviken de 31 januari 2018.

**Beslut**

Exploateringsnämnden tackar för informationen.

**§ 3****Anmälan av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden**

Inkomna skrivelser m.m. till exploateringsnämnden enligt förteckningar från den 16 januari 2018 och från den 1 februari 2018 anmäls.

**§ 4****Anmälan av delegationsbeslut fattade inom exploateringskontoret**

Dnr E2018-00025

**Beslut**

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 12 januari 2018.

**§ 5****Anmälan av protokoll från rådet för  
funktionshinderfrågor, nr 8/2017 och 9/2017**

Dnr E2017-00745

Protokoll nr 8/2017 och nr 9/2017 från sammanträde med stadsbyggnadsnämndens och exploateringsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor från den 7 november 2017 respektive den 5 december 2017 anmäls.

**§ 6****Val av ordförande för exploateringsnämndens strategiråd  
för år 2018**

Dnr E2018-00022

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt sitt förslag:

- 1 Exploateringsnämnden väljer Lennart Tonell (MP) till ordförande för exploateringsnämndens strategiråd till och med den 31 december 2018.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 januari 2018.  
Kontoret föreslår att nämnden beslutar följande:

- 1 Utse en ordförande för exploateringsnämndens strategiråd för år 2018.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt sitt förslag.

**§ 7****Exploateringsnämndens verksamhetsberättelse 2017**

Dnr E2018-00012

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner verksamhetsberättelse och bokslut 2017 och överlämnar denna till kommunfullmäktige.
- 2 Exploateringsnämnden begär ombudgetering av 92,7 miljoner kronor för medel för klimatinvesteringar.
- 3 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 januari 2018.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

**Särskilt uttalande**

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L) enligt följande:

Verksamhetsberättelsen redovisar på ett tydligt sätt hur nämndens verksamheter fortlöpt under 2017. Givet förutsättningarna som nämnden getts av den rödgrönrosa majoriteten kan vi konstatera att verksamheterna uppnått viktiga resultat. Det är glädjande att nämnden uppfyllt målet för antal bostäder i markanvisningar, även om antalet minskade med omkring 2 000 bostäder jämfört med året innan.

I de nedbrutna siffrorna kan vi dock konstatera att nämnden under kommande år har ett arbete att göra avseende måluppfyllelsen för studentbostäder och hyresrätter. Verksamhetsberättelsen visar att målet för påbörjade studentbostäder inte uppfylldes då endast 1 003 av 1 500 påbörjades. Målet för påbörjade hyresrätter nåddes inte heller, då enbart 2 903 av 3 500 påbörjades. För det sistnämnda

målet bör det höjas en varningens finger för den socialdemokratiskt ledda majoritetens idoga försök att ge allmännyttan en gräddfil på bostadsmarknaden. Vi har sett en tydlig vilja till detta under hela mandatperioden, något som ytterligare bekräftas av att 51,2 procent av samtliga markanvisade hyresrätter under 2017 gick till stadens egna bostadsbolag. Det är olyckligt av flera skäl, inte minst med hänvisning till det faktum att privata hyresrättsbyggare allt som oftast kan bygga både snabbare och billigare än vad stadens bolag kan, något som i slutändan möjliggör för lägre hyresnivåer.

I övrigt hänvisar respektive undertecknad partiföreträdare till sitt partis reservationsbudget för Stockholms stad 2017 avseende ingångsvärdena i nämndens verksamhetsplan.

#### **Ersättaryttrande**

Susanne Wicklund (C) och Michaela Hollis (KD) instämmer i särskilt uttalande från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dunder (L).

#### **§ 8**

#### **Stockholms stads förslag till Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023. Svar på remiss**

Dnr E2017-04302

#### **Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

#### **Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 10 januari 2018.

#### **Nämndens behandling av ärendet**

#### **Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP), Rikard Warlenius (V) och vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) föreslår (se beslutet).
- 2) Abit Dunder (L) föreslår att nämnden beslutar att besvara remissen enligt följande:

Alla stockholmare ska ha friheten att kunna forma sitt eget

liv, utbilda sig, arbeta, delta i samhällslivet och leva i gemenskap med andra.

På samma sätt som det nuvarande programmet för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, som antogs under Alliansens tid vid majoritet, innehåller föreliggande förslag till program konkreta mål och indikatorer med en tydlig ansvarsfördelning. Vi ser dock att det finns områden som kan förbättras.

Ett tillgängligt Stockholm där alla har möjlighet att delta kräver att alla stadens nämnder och bolag arbetar i samma riktning och tar sitt ansvar. Därför är det bra att programmet spänner över hela stadens verksamhet. Samtidigt kan inte de verksamheter förbises, som har till huvudsaklig uppgift att hjälpa och stödja personer med funktionsnedsättning.

Vi ser exempelvis med stor oro på de rapporter som har nått oss om försämrad rätt till ledsagning som drabbar synskadade, och som inte har någon grund i politiska beslut utan i ändrad praxis på tjänstemannanivå. Detsamma gäller försämringar i rätten till kontaktperson. Staden kan inte med ena handen anta program som innehåller ambitiösa föresatser om rätten till en meningsfull fritid och att delta i samhällslivet, och med andra handen inskränka stockholmarnas möjligheter att göra just detta.

Rätten att kunna bestämma över sitt liv förutsätter valfrihet. Personer med funktionsnedsättning kan behöva hjälp med behov som är mycket grundläggande och som har en avgörande roll för deras förmåga att klara sig i vardagen, och det är därför självklart att de så långt som möjligt måste kunna välja vem som ska ge dem denna hjälp. Det är därför synd att valfrihetsperspektivet saknas helt i förslaget till program.

Personer med funktionsnedsättning ska inte bara kunna ha en anställning – de ska också kunna starta och driva företag. Det är viktigt att information och blanketter som krävs för att starta företag är tillgängliga. Det gäller även blanketter för att ansöka om föreningsbidrag, något som inte alltid är fallet idag.

Något som är speciellt påtagligt för alla människor med någon form av funktionsnedsättning är att de problem som finns i samhället i stort ofta får än starkare negativ effekt. Bristen på bostäder är ett av vår tids största problem, och får vida konsekvenser för människor som har svårt att hitta bostad.

För att hitta ens långsiktig lösning måste staden aktivt arbeta för att bygga fler bostäder, i högre takt, och att med stadens bostadsbolag kontinuerligt testa nya metoder för att bygga billigare.

Staden ska kontinuerligt arbeta för att ha en mer inkluderande fysisk utformning. För att garantera detta behöver förankringsarbetet vid detaljplanerprocesser engagera fler redan vid ett tidigt stadiet i planeringsprocessen och expertgrupper med expertis rörande funktionshinderfrågor måste ges möjlighet att vara delaktiga i stadens fysiska utveckling.

Frågan om ett tillgängligt utbud av konst och kultur är större än bara en fråga om fysisk tillgänglighet till utställningslokalerna. Det handlar också om ett utbud av kulturella uttryck som är möjliga att ta del av även för besökare som har olika typer av funktionsnedsättningar. Exempel är permanenta multisensoriska verksamheter på stadens kulturinstitutioner.

### **Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP), Rikard Warlenius (V) och vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M).

### **Reservation**

Abit Dundar (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

### **Särskilt uttalande**

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) enligt följande:

Det är positivt att ett förslag till Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 har tagits fram. Vi ställer oss dock kritiska till ett antal punkter.

Det behöver tydliggöras vilka inom staden som ansvarar för att utföra det som i programmet gäller att staden ska erbjuda *ändamålsenligt stöd och effektiv matchning*. Ansvarsfördelningen mellan olika nämnder behöver här vara tydlig. Samt hur avgränsning och ansvaret ser ut för samverkan med arbetsförmedlingen.

Vi är ytterst kritiska till indikatorn: *Andel vuxna personer med funktionsnedsättning som är beviljade insatser från*

*socialtjänsten och som kan försörja sig själva.* Vi tolkar detta som att funktionsnedsatta personer som går från försörjningsstöd till exempelvis aktivitetsersättning eller sjukersättning, ska räknas till självförsörjande. Staden står alltså inte längre för deras försörjning, samtidigt står personen utanför arbetsmarknaden. Räknas dessa personer som självförsörjande, trots att de erhåller bidrag, riskerar strävan att få dessa människor i arbetet gå åt motsatt håll. Individens möjligheter till inträde på arbetsmarknaden kommer avsevärt att försämrast.

Enligt programmet ska staden aktivt erbjuda personer med funktionsnedsättning, anställning, praktikplatser och sommarjobb. Det saknas dock indikatorer för att kunna följa upp detta mål. Det blir problematiskt när det inte finns möjligheter att föra register över personer med funktionsnedsättning, hur ska uppföljning då ske? Det måste iså fall finnas andra sätt att följa upp uppdraget på ett lagligt sätt.

När det gäller fokusområdet rätten till utbildning föreslås bland annat uppföljning av andel elever med funktionsnedsättning inom respektive skolform som upplever att de får de hjälpmedel de behöver. Samt uppföljning av andel elever med särskilt stöd som når målen för respektive skolform. Även här blir det svårt att tillämpa en trovärdig uppföljning när det inte finns möjlighet att registrera personer med funktionsnedsättning.

Det finns flertal program inom området mänskliga rättigheter. Ett gemensamt program för alla delar inom området hade därför underlättat implementeringsarbetet och efterlevnaden. Det måste finnas rimliga förutsättningar och tillräckligt med stöd för våra medarbetare att kunna arbeta efter de direktiv som ges.

### **Ersättaryttrande**

Michaela Hollis (KD) instämmer i förslag från Abit Dundar (L).

Dnr E2017-04223

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 10 januari 2018.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

**§ 10****Revidering av järnvägsplan Mälarbanan, sträckan Duvbo-Spånga, augusti 2017. Anmälan av svar på remiss**

Dnr E2017-03631

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden noterar innehållet i remissvaret och lägger det till handlingarna.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 januari 2018.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

**§ 11****Upphörande av underhåll på sidospår längs Mälarbanan i Sundbyberg (bdl 404) och Spånga (bdl 445) i**

**Sundbybergs och Stockholms stad, Stockholms län samt hemställen om undantag från järnvägsförordningens bestämmelser avseende avveckling av järnväg med anledning av Mälarbanans utbyggnad till fyra spår på sträckan Tomtebodavägen-Kallhäll. Anmälan av svar på remiss**  
Dnr E2017-03758

### **Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden noterar innehållet i remissvaret och lägger det till handlingarna.

### **Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 januari 2018.

### **Nämndens behandling av ärendet**

#### **Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

#### **Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

### **§ 12**

**Motion om att bevara och utveckla Årsta golf på Årstafältet. Svar på remiss**

Dnr E2017-04800

### **Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

### **Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 januari 2018.

### **Nämndens behandling av ärendet**

#### **Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) föreslår att

nämnden beslutar att tillstyrka motionen och att därutöver anföra:

Stockholms utveckling under de närmsta åren kommer att vara fullt jämförbar med andra omfattande förändringar i stadens historia. För att klara den framtida utvecklingen behöver vi lära av de misstag som begåtts tidigare.

Det handlar inte enkom om att bygga nya bostäder. I ett snabbt växande Stockholm behövs såväl fler bostäder som skolor, idrott och annan samhällsservice. En god stadsplanering tar hänsyn till samtliga dessa behov och klarar av att låta olika intressen samspela. Resultatet blir annars ett underskott av nödvändig samhällsservice när nya invånare och barnfamiljer flyttar in. Det gäller exempelvis förskolor och skolor, men samma sak kan sägas gälla för idrottsytor i staden.

Årsta golf har funnits på platsen vid Årstafältet i 30 år och har 140 000 besökare varje år, under de åtta månader som verksamheten är öppen. Totalt innebär det omkring 4,2 miljoner besök under dessa 30 år. Verksamheten är öppen för alla, det behövs inget medlemskap och utrustning finns att låna på plats. Det gör Årsta golf till en rekreationsmöjlighet för väldigt många, även de som annars inte kanske skulle ha råd. Verksamheten har därtill ett bra samarbete med skolorna runt omkring, många skolungdomar har tillbringat friluftsdagar på utslagsplatser och på övningsbanan. Man har även ett samarbete med det närliggande dagcentret för människor med funktionsnedsättning.

Vi har länge drivit på för att verksamheten ska kunna finnas kvar vid platsen, och vi ser fortfarande att det finns goda möjligheter till detta. Det är därför olyckligt att exploateringskontoret inte följer motionens intentioner om att presentera en lösning, utan helt och fullt fokuserar på att hitta svårigheter med att bevara Årsta Golf vid platsen.

Ett alternativ som överhuvudtaget inte analyseras i förvaltningens svar är möjligheten att skapa en tilläggsplan som kan inrymma verksamheten inom den gällande detaljplanen, utan att vare sig hindra eller försena nya bostäder i området. Detaljplanen för Årstafältet innehåller 30 hektar aktivitetspark. Golfen behöver bara 3 hektar. Det kan tyckas självklart att golfen får plats.

Vi vill således inte riva upp gällande detaljplan, men det borde vara fullt möjligt att göra en tilläggsplan så att golfen

får plats. Det finns inte någon uttalad gräns för vad som kan göras inom ramen för ändring av detaljplan. Ändringen ska dock uppfylla Plan- och bygglagens krav på tydlighet och rymmas inom syftet för den ursprungliga detaljplanen. Det är kommunen som i det enskilda fallet avgör om det är lämpligt att ändra en detaljplan eller om den befintliga planen ska ersättas med en ny eller upphävas.

3) Abit Dundar (L) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

- 1 Att delvis tillstyrka motionen.
- 2 Att kontoret ska arbeta med syfte att lösa frågan om Årsta golf på ett sätt som möjliggör för fortsatt verksamhet. Om inte på den nuvarande platsen, på en ersättningsplats i närheten.

Årsta Golf utgör ett värdefullt inslag i söderort som skapar lättillgängliga golfmöjligheter för många människor vars alternativ ligger betydligt längre bort. Under arbetet med att utforma Årstafältet har vi varit tydliga med att golfmöjligheter ska finnas kvar, om inte på den platsen som den nu ligger på, så på en ersättningsplats.

Precis som tjänsteutlåtandet lyfter innebär arbetet på Årstafältet omfattande redan investerade kostnader och nedlagt arbete som är grundläggande för att det nya området ska växa fram utan att nya planer behöver tas fram. Ska Årsta golf ligga kvar så är det under förutsättningarna att nya detaljplaner inte måste tas fram, eller att omfattande exploateringsprojekt som redan är väl igång inte ska stoppas eller försenas.

I samband med att bostadskvarteren i kransen runt Årstafältet växer fram är vår vision att området ska skapa möjlighet till ett varierande parkliv med ett stort utbud av aktiviteter. Där spelar golfen en viktig roll. Om det är omöjligt för staden att hitta en lösning som kombinerar antagen detaljplan och det pågående arbetet med att utveckla Årstafältet måste staden återkomma med alternativ placering för golfen.

### **Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V).

### **Reservation**

Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Abit Dundar (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

**Ersättaryttrande**

Susanne Wicklund (C) och Michaela Hollis (KD) instämmer i förslag från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M).

**§ 13****Markanvisning för bostäder inom fastigheten Tensta 4:10 samt inom del av fastigheten Akalla 4:1 i Tensta till D. Carnegie & Co AB**

Dnr E2016-03593

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt sitt förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att bordlägga ärendet.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 9 januari 2018.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt sitt förslag.

**§ 14****Exploateringsavtal samt markanvisning och försäljning av tillskottsmark för bostäder inom Bromstensstaden. Markanvisning för skola till SISAB. Genomförandebeslut etapp 2. Reviderat genomförandebeslut etapp 1. Reviderat inriktningsbeslut för hela Bromstensstaden**

Dnr E2017-03553

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt sitt förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att bordlägga ärendet.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 december 2017.

## Nämndens behandling av ärendet

### Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

### Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt sitt förslag.

## § 15

### Markanvisning för bostäder och handel inom fastigheten Vårdaren 1 och del av fastigheten Parkträdet 1 i Råcksta till "Arbetarebostadsfonden till minne av den 9 februari 1853"

Dnr E2017-02424

### Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder och handel inom fastigheten Vårdaren 1 och del av Parkträdet 1 till Arbetarebostadsfonden till minne av den 9 februari 1853 och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

### Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 december 2017.

## Nämndens behandling av ärendet

### Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

### Beslutsgång

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

## § 16

### Markanvisning för studentbostäder inom fastigheten Åkeshov 1:1 i Bromma till Studentbacken AB

Dnr E2016-03732

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för studentbostäder inom fastigheten Åkeshov 1:1 till Studentbacken AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 13 december 2017.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

**§ 17****Markanvisning för bostadsändamål inom del av fastigheten Sättra 2:1 i Skärholmen till AB Stockholmshem. Fokus Skärholmen**

Dnr E2017-03922

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostadsändamål inom fastigheten Sättra 2:1 till AB Stockholmshem och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 2 januari 2018.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

**§ 18****Markanvisning för bostadsändamål inom del av fastigheten Sättra 2:1 i Bredäng till Sveafastigheter Bostad AB. Fokus Skärholmen**

Dnr E2017-03920

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Sättra 2:1 till Sveafastigheter Bostad AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 2 januari 2018.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

**Särskilt uttalande**

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L) enligt följande:

Inom ramen för tidigare markanvisningstävlingar i Fokus Skärholmen har krav på social hållbarhet ställts upp från stadens sida. Delar av detta kan naturligtvis vara såväl positivt som eftersträvänsvärt. Dock finner vi att stadens krav på förturssystem till bostäder för de som redan bor i Skärholmen är fel väg att gå. Det faller naturligtvis på sin egen orimlighet eftersom det är viktigt att tillåta alla som söker nya bostäder, oavsett om det är hyresrätter eller bostadsrätter, möjligheten att även flytta till Skärholmen. Staden ska inte bidra till att blockera människor från att flytta till någon del av Stockholm. Föreliggande ärende har dock tilldelats byggaktören genom ett direktanvisningsförfarande, varför vi inte finner fog för en

reservation på ärendet.

Därutöver ser vi gärna att projektet, i det fortsatta arbetet, utvecklas med en tydligare stadsmässighet i sin struktur.

**Ersättaryttrande**

Susanne Wicklund (C) och Michaela Hollis (KD) instämmer i särskilt uttalande från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L).

**§ 19****Konstprojekt i Vårberg, genomförandebeslut. Fokus Skärholmen**

Dnr E2017-04775

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner genomförandet av konstprojekt i Vårberg omfattande investeringsutgifter om 16 mnkr enligt presenterat förslag och ger kontoret i uppdrag att genomföra projektet i samverkan med kulturförvaltningen.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 december 2017.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

**§ 20****Markanvisning för bostäder och handel inom fastigheten Årsta 1:1 m.fl. i stadsdelen Årsta, till Midroc Property Development AB**

Dnr E2017-04002

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder och handel inom fastigheterna Årsta 1:1, Postgården 1, Postgården 2 och Postgården 7 till Midroc Property Development AB.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 december 2017.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

**§ 21****Markanvisning för bostäder inom fastigheten Årsta 1:1 i Östberga till Byggvesta, Einar Mattsson Projekt AB och Sveafastigheter Bostad AB. Inriktningsbeslut**

Dnr E2017-03981

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Årsta 1:1 till Byggvesta AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Årsta 1:1 till Einar Mattsson Projekt AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 3 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Årsta 1:1 till Sveafastigheter Bostad AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 4 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta

utredningarna upp till 11,0 mnkr (inriktningsbeslut).

- 5 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 januari 2018.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

**§ 22****Länsmannen 1 samt del av fastigheten Enskede Gård 1:1 i Gamla Enskede. Reviderat inriktningsbeslut**

Dnr E2015-02349

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningarna upp till 6 mnkr (inriktningsbeslut).

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 januari 2018.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

**§ 23****Ny gång- och cykelväg sträckan Solna tingshus i Hagaparken-Silverdal i Sollentuna. Anmälan av svar på remiss**

Dnr E2017-04507

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets anmälan av remissvar.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 19 december 2017.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

**§ 24**

**Miljömål M 598-17 angående Stockholms läns landsting, Förvaltningen för utbyggd tunnelbana, för utbyggnad av tunnelbana till Arenastaden. Anmälan av svar på remiss**  
Dnr E2017-02923

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets anmälan av remissvar.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 januari 2018.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

**§ 25**

**Markanvisning för bostäder inom fastigheten Södermalm**

**2:8 inom stadsdelen Södermalm till Primula Byggnads AB. Inriktningsbeslut**

Dnr E2015-00198

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V):

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder inom fastigheten Södermalm 2:8 till Primula Byggnads AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningarna upp till 21,6 mnkr (inriktningsbeslut).
- 3 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.
- 4 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att genomföra en utredning om att som en del av projektets grönkompensation anlägga ett gångstråk längs Skinnarviksberget, med utformning likt Monteliusvägen.

Det är glädjande att stadens gaturum utvecklas för fler bostäder. Exploateringen föreslås ske invid en mycket karaktäristisk förkastningsbrant och det är viktigt att den kommande bebyggelsen planeras på ett sådant sätt att det sker i samklang med naturen.

I ärendet hänvisas till att ”åtgärder för att kompensera ianspråktagen grönyta kommer att utredas under planprocessen”. En sådan åtgärd som exploateringsnämnden anser ska studeras är möjligheten till att bygga ett gångstråk längst kanten på Skinnarviksberget, likt Monteliusvägen. Detta ska ske i samordning med stadsdelsnämnden.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 3 januari 2018. Kontoret föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

- 1 Anvisar mark för bostäder inom fastigheten Södermalm 2:8 till Primula Byggnads AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningarna upp till 21,6 mnkr (inriktningsbeslut).

- 3 Begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

### **Nämndens behandling av ärendet**

#### **Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L) föreslår att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

#### **Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V).

#### **Reservation**

Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till kontorets förslag.

### **§ 26**

#### **Försäljning av fastigheten Vasastaden 1:122, Hagastaden, till Stockholm Parkering AB**

Dnr E2017-04748

#### **Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner köpeavtal med Stockholm Parkering AB avseende fastigheten Vasastaden 1:122 (Torsplansgaraget) med en försäljningsinkomst om 82,4 mnkr samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner försäljningen och ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att slutföra försäljningen.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

#### **Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 8 januari 2018.

### **Nämndens behandling av ärendet**

#### **Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

**§ 27****Loudden i Norra Djurgårdsstaden. Utredningsbeslut**

Dnr E2017-04429

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna projektdirektivet för projekt Loudden.
- 2 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att utreda förutsättningarna inför ett inriktningsbeslut för projekt Loudden upp till 47 mnkr.
- 3 Exploateringsnämnden beslutar att anmäla beslutet till stadsbyggnadsnämnden, Östermalms stadsdelsnämnd, trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden samt till kommunstyrelsens ekonomiutskott.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 15 december 2017.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
  - 1 Att godkänna projektdirektivet för projekt Loudden med de kompletterande direktiven nedan.
  - 2 Att ge kontoret i uppdrag att utreda förutsättningarna inför ett inriktningsbeslut för projekt Loudden upp till 47 mnkr.
  - 3 Att beslutet anmäls till stadsbyggnadsnämnden, Östermalms stadsdelsnämnd, trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden samt till kommunstyrelsens ekonomiutskott.
  - 4 Att därutöver anföra:

Vi välkomnar att en utveckling från oljehamn till stad på Loudden nu äntligen går in ett konkret planeringsskede. Vi tar fasta på att stockholmarna värdesätter kombinationen av en tät levande stad och grönområden av hög kvalitet. Vår ambition är att Loudden ska kännetecknas av en modern, urban och hållbar storstad och innehålla all den service som stockholmarna har rätt att förvänta sig. Det innebär såväl förskolor och skolor, som butiker, restauranger, kultur, idrott och väl utbyggd kollektivtrafik.

Det är idag möjligt att bygga högt och tätt på Loudden såväl ekonomiskt som tekniskt. Men lagstiftningen och ett stort antal riksintressen gör det väldigt svårt. Dagens regelverk bidrar till att vi i vissa delar tvingas bygga en klimatomäktigt illa planerad stad – utglesat, bilberoende, hus i park. Det är inte hållbart för framtiden, och går stick i stäv med gällande översiktsplan som stipulerar högre och tätare bebyggelse vid brofästen och stadens inlopp. Just Loudden är ett typexempel på plats i staden där en sådan bebyggelse, rätt planerad, skulle ge enorma mervärden till såväl stockholmarna, som till turister och klimatet.

Att låsa utredningen kring endast 4 000 bostäder är därför en alltför låg ambition. Vi menar istället att utredningen kring förutsättningar och möjligheter på Loudden ska ta höjd för en planering av uppemot 10 000 bostäder, arbetsplatser, kollektivtrafik och kommersiell och kommunal samhällsservice. Det är av särskild vikt att utredningen även inkluderar studier av gällande lagstiftning och riksintressen som påverkar möjligheterna att utveckla Loudden med 10 000 bostäder och Sveriges högsta byggnad.

För att göra detta pedagogiskt tydligt även för stockholmarna, finner vi att exploateringskontoret ska utreda två alternativ för utvecklingen – alternativ 4K innebärande förutsättningar för föreslagen exploatering om 4 000 bostäder, samt alternativ 10K innebärande förutsättningar för föreslagen exploatering om 10 000 bostäder.

### **Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Stefan Hansson m.fl. (S), Lennart Tonell m.fl. (MP) och Rikard Warlenius (V).

### **Reservation**

Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

**Ersättaryttrande**

Susanne Wicklund (C) och Michaela Hollis (KD) instämmer i förslag från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L).

**§ 28****Förslag på regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län. Svar på remiss**

Dnr E2017-04210

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 9 januari 2018.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

**§ 29****Anmälan av delegationsbeslut fattade av exploateringsnämndens ordförande**

Dnr E2016-01403

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 18 januari 2018.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

**§ 30**

**Tilläggsavtal till Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark i Norra Djurgårdsstaden, Östermalm inom fastigheten Hjorthagen 1:2 m.fl. med Oscar Properties Gasklockor AB och Oscar Properties Gasklockor 2 AB och Oscar Properties Holding AB**

Dnr E2018-00254

**Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner för sin del tilläggsavtal till överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark inom fastigheten Hjorthagen 1:2 m.fl. i Norra Djurgårdsstaden, samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner tillägg till överenskommelse om exploatering och ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att träffa erforderliga avtal.

**Handlingar i ärendet**

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 23 januari 2018.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordföranden Stefan Hansson (S) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Lena Mittal